

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Педагогічний факультет
Кафедра початкової та дошкільної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи _____ А. В. Овчаренко

28 серпня 2024 р.

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КОМПАРАТИВНА ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ**

Другий (магістерський) рівень

Галузь знань 01 Освіта

013 Початкова освіта

Миколаїв – 2024

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Миколаївський національний університет
імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Трифонова Олена Сергіївна, професорка кафедри
початкової та дошкільної освіти, докторка педагогічних наук, професорка.

Програму схвалено на засіданні кафедри початкової та дошкільної освіти
Протокол від «27» серпня 2024 року № 1

Завідувачка кафедри початкової та дошкільної освіти _____ (С. І. Якименко)

Програму погоджено навчально-методичною комісією педагогічного факультету

Протокол від «27» серпня 2024 року № 1

Голова навчально-методичної комісії _____ (О. М. Олексюк)

Програму погоджено навчально-методичною радою університету

Протокол від «28» серпня 2024 року № 11

Голова навчально-методичної ради університету _____ (Н. В. Михальченко)

Анотація

Навчальна дисципліна «Компаративна педагогіка вищої школи» є важливою та актуальною у здобутті другого (магістерського) рівня вищої освіти, адже в сучасних реаліях для українського освітнього простору набула проблема забезпечення високого рівня компетентного фахівця, який усвідомлює роль знання як чинника успіху в будь-якій діяльності, можливістю обмінюватися досвідом міжнародного освітнього середовища. Логіка діяльності науковця у закладі вищої освіти вимагає ретельної взаємопов'язаної методичної, дослідницької підготовки, спрямованої зокрема на вивчення досвіду освітніх систем провідних країн світу. У процесі вивчення навчального курсу здобувачі ознайомлюються із поняттями: «компаративістика», «педагогічна компаративістика», «порівняльна педагогіка», «відкрита освіта», «відкриті освітні ресурси», «педагогічна освіта» та ін. Особливе значення в процесі вивчення навчальної дисципліни надається порівняльно-педагогічному аналізу технологій педагогічної компаративістики в міжнародній освіті, використання прогресивних ідей євроінтеграційних процесів у сучасній педагогічній освіті України.

Ключові слова: компаративістика, педагогічна компаративістика, глобалізація, педагогічна освіта.

Annotation

The university course "Comparative Studies in Pedagogical Education" is important and relevant in obtaining the second level of higher education, because in modern realities for the Ukrainian educational space there is a problem of providing a high level of competent specialist who understands the role of knowledge as a factor of success in any activity, the opportunity to share experiences of the international educational environment.

The logic of a scientist's activity in a higher education institution requires careful interrelated methodological and research training, aimed in particular at studying the experience of educational systems of the world's leading countries. In the process of studying the course, students get acquainted with the concepts: "comparative studies", "pedagogical comparative studies", "comparative pedagogy", "open education", "open educational resources", "pedagogical education" and others. The discipline highlights the comparative and pedagogical analysis of technologies of pedagogical comparative studies in international education, the use of progressive ideas of European integration processes in modern pedagogical education in Ukraine.

Key words: comparative studies, pedagogical comparative studies, globalization, pedagogical education.

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Компаративна педагогіка вищої школи» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є ознайомлення здобувачів із закономірностями й тенденціями розвитку освітніх систем у країнах світу в різні історичні епохи; перспективами вітчизняної педагогічної освіти в умовах євроінтеграційного досвіду; відмінностями вищої педагогічної освіти в умовах глобалізації; формами і способами взаємозбагачення національних педагогічних систем із метою подальшого їх аналізу та інтерпретації.

Міждисциплінарні зв'язки: Методологія наукової діяльності.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою є: ознайомити здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти із компаративістикою як наукою, методами і функціями компаративної педагогіки; навчити аналізувати й користуватися зарубіжними інноваціями в педагогічній освіті, компаративним дослідженням.

Завданнями є:

- оволодіти теоретичними знаннями з основ компаративної педагогіки;
- ознайомити з поняттєво-термінологічним апаратом, функціями і методами компаративної педагогіки, процедурою компаративного аналізу педагогічних явищ;
- навчити студентів вільно користуватися міжнародними джерельними базами для здійснення власних досліджень;
- навчити застосовувати компаративний підхід до порівняння практик навчання у країнах Європейського простору;
- узагальнювати педагогічні ідеї вітчизняного й зарубіжного досвіду.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Мати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності, уміння/навички розв'язання проблем початкової освіти, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур.

ПРН 2. Вільно обговорювати результати професійної діяльності, досліджень та інноваційних проєктів у сфері початкової освіти державною та іноземною мовами усно і письмово.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальні:

ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК-4. Здатність працювати автономно.

II. Фахові:

СК-1. Здатність реалізовувати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування системи освіти в професійній діяльності, усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.

СК-2. Здатність використовувати різні стратегії комунікації державною та іноземною мовами у професійній та науковій діяльності у сфері початкової освіти.

СК-5. Здатність до педагогічного партнерства у професійній та науковій діяльності, саморозвитку та навчання впродовж життя.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Компаративістика у педагогічній освіті

Предмет, об'єкт, завдання курсу. Основні поняття компаративістики: «компаративістика», «педагогічна компаративістика», «порівняльна педагогіка», «відкрита освіта», «відкриті освітні ресурси», «педагогічна освіта». Принципи розвитку компаративної педагогіки. Методи і функції компаративної педагогіки.

Тема 2. Історія становлення компаративістики як науки

Періодизація компаративної педагогіки (за А. Сбруєвою). Зародження компаративістики (Німеччина, США, Англія, Китай, Японія). Вивчення зарубіжного освітнього досвіду. Визначні вчені-компаративісти. Актуальні проблеми компаративної педагогіки на сучасному етапі. Тенденції розвитку української педагогічної компаративістики. Вимоги до компаративіста.

Тема 3. Напрями розвитку світових освітніх систем

Інтегрований підхід як провідний у функціонуванні освітніх систем. Характеристика світових освітніх систем. Особливості реформування дошкільної, початкової галузі освіти. Специфіка професійної підготовки у вищій школі.

Тема 4. Реформи освітньої галузі в зарубіжних країнах

Тенденції розвитку вищої освіти в Польщі, Чехії, Німеччині, Франції, Данії, Фінляндії. Специфіка вищої освіти у країнах Сходу: Китай і Японія.

Тема 5. Інновації в педагогічній вітчизняній і зарубіжній освіті : порівняльний аспект .

Порівняльно-педагогічний аналіз технологій педагогічної компаративістики в сучасній освіті : досвід і перспективи. Запровадження інноваційних міжнародних підходів у національну педагогічну освіту.

Тема 6. Вплив глобалізаційних та євроінтеграційних процесів на трансформацію вітчизняної педагогічної освіти

Складові глобалізації (макроосвітня, соціально-освітня, професійно-освітня, інформаційно-технологічна, культурна). Міждисциплінарний вимір компаративних досліджень у галузі педагогічної освіти. Світові тенденції у викладанні і навчанні у закладах вищої освіти. Можливості використання прогресивних ідей євроінтеграційних процесів у сучасній педагогічній освіті України.

3. Рекомендована література

Основна

1. Грицик Л. Українська компаративістика. Донецьк : Юго-Восток, 2010. 299 с.
2. Пономарьова Г.Ф., Семенова М.О. Порівняльна педагогіка: Навчальний посібник. Харків : Ексклюзив, 2014. 424 с.
3. Сбруєва А.А. Порівняльна педагогіка: Навчальний посібник. 2-ге вид., стер. Суми : ВТД "Університетська книга", 2005. 320 с
4. Сисоєва С.О. Порівняльна педагогіка в контексті розвитку освітології : Порівняльна педагогіка : методологічні орієнтири українських компаративістів : хрестоматія / авторський колектив. Київ : Педагогічна думка, 2015. 176 с.
5. Сисоєва С.О., Заскалета С.Г. Неперервна професійна освіта у документах Європейського Союзу. Академія педагогічних наук України, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих. Київ : КП «Миколаївська обласна друкарня», 2009. 276 с.

Допоміжна

1. Вища освіта і Болонський процес: навч.посібник /За ред. В. Г. Кременя. Авт. кол.: М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук, В. В. Грубінко, І. І. Бабин. Київ: Освіта, 2004. С.
2. Локшина О. І. Професіоналізація порівняльної педагогіки в Україні: здобутки і виклики у вимірі педагогічної компаративістики у зарубіжжі. Порівняльна

педагогіка: методологічні орієнтири українських компаративістів : хрестом. Київ : Педагогічна думка, 2015.

3. Муқан Н., Гук Л. Ретроспектива розвитку компаративістики. *Порівняльна професійна педагогіка*. 2012. № 1. С. 34-39
4. Рубан Л. М. Американський педагог-реформатор Джон Холт (1923-1985 рр) : генеза ідей про майстерність учителя : навч-метод. посіб. Київ : Логос, 2011. 80 с.
5. Теодорович А. Ю. Організаційна діяльність Ервіна Епштейна у міжнародних асоціаціях з педагогічної компаративістики. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки*. 2011. № 2. С. 135-137.
6. Теплякова Г., Чайковська М. Порівняємо: школа вальдорфська і загальноосвітня. *Дитина*. 2001. № 1. С. 9.
7. Цех М. Нові шляхи вальдорфського руху в Україні. *Дитина*. 2001. № 9-10. С.2.
8. Яблонський В. Вища освіта України на рубежі тисячоліть. Проблеми глобалізації та інтернаціоналізації. Київ, 1998. 227 с.
9. Cook V.J. Discerning trends, contours, and boundaries in comparative education: a survey of comparativists and their literature / V.J. Cook, S.J.Hite, E.H.Epstein. *Comparative Education Review (CER)*, vol. 48, no. 2. 2004. P. 123-149.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В. Г. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Національна Академія Наук України. URL: <http://www.nas.gov.ua/>
3. Словники та енциклопедії . URL: <http://dic.academic.ru/searhall.php>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік

5. Засоби діагностики успішності навчання: тестування, усні відповіді на практичних заняттях.